

udrede. Skolefondene ville, troer jeg, være overmaade vel tjente med den Beregning, som den høitærede Minister synes at ville lægge til Grund. Jeg har her for mig et Skolefondsberegnskab fra et af de mindre Amter, hvoraf jeg seer, at Pensionshyrden og Mederstillsøgene for et Aar — derunder rigtignok indbefattet et lille Bidrag til en Medhjælper, men som dog kun udgjør 80 Rd. — beløbe sig til 8,200 Rd. Denne Skolefonds samlede Udgift udgjør 9,200 Rd.; naar nu denne Skolefond faaer Statsbidraget beregnet efter de 8,200 Rd. til Pensionerne, saa faaer samme Fond desforuden af de 50,000 Rd. 2,200 Rd., hvilken Sum overstiger samtlige Fondens øvrige Ertraudgifter. Dette forekommer mig at kunne føre til noget ganske Forunderligt; naar man anstiller Beregningen uden at trække Noget fra Pensionerne, saa faaer man ud, hvad Staten skal bidrage; men naar man nu derhos faaer sin Andeel af Statens Bidrag af de 50,000 Rd., som her i dette givne Tilfælde var over 2,000 Rd., og desuden Bidrag fra Communerne, og Renter af Fondens Capitaler, saa vil man ved den sluttelige Beregning maaffee komme ned til et lavere samlet Eigningsbeløb end det, man havde opstillet for at udfinde Statens Bidrag. Det stiller sig saaledes for mig, at Statsklassen paa denne Maade vilde komme til at yde ganske betydeligt Mere, end den hidtil har gjort. — Der har været nævnt Spørgsmaalet om Medhjælpere; det er ganske vist et meget vanskeligt Spørgsmaal, og det paavirkes utvivlsomt af det Spørgsmaal: Hvorfra skulle Pengene tages til Pensionerne? Det kan ikke være Andet, det skeer og er skeet, jeg veed det af egen Erfaring, at man har antaget og holdt en Medhjælper, kun fordi man ikke kan komme ud over den store Udgift, det vilde medføre at give 3, 4 Skolelærere Afsted, hver med 3 til 400 Rd. i Pension. Det er den Collision, man kommer i, det er den Collision, hvori Skoleraad og Skoledirection stadigt komme, og som jeg har følt dobbelt ved at være Medlem af Skoledirectionen, i hvilken Egenkab jeg oftere maatte ønske, at Skolelærere maatte blive fjernede, og

ved tillige at være Medlem af Skoleraadet, hvor jeg maatte see paa, at man dog ikke kom altfor vidt udover Pengespørgsmaalet. Derfor har man maattet hjælpe sig med Medhjælpere, en Institution, som man aldrig, ialfald kun i ganske enkelte Tilfælde, har kunnet ansee for gavnlig for Skolelærervæsenet. — Naar en æret Taler fra Odense (B. Petersen) yttrede en modsat Anskuelse af min, den nemlig, at Statens Bidrag fremdeles som hidtil skulde ydes til alle Udgifter, saa kan det gjerne være, at det Rigtige kan komme til at ligge mellem begge; dette er meget ofte Tilfældet; men jeg vil paa ingen Maade kunde komme til at gaae ganske med den ærede Taler; thi vistnok kunde jeg ønske, at Staten traadte til for at fremme den høiere Underviisning. Dette skeer, som ogsaa den høitærede Minister udtalte, og det vil navnlig i en ganske betydelig Grad skee, dersom Statens Bidrag af 50,000 Rd. slet ikke skal fradrages Pensionerne. Det har den ærede Taler Ret i; og han slog det ogsaa fast, at saa vilde der ikke være noget i veien. (B. Petersen: Ja.) Ja, saa vilde der ikke være noget i veien. Men jeg maa ogsaa gjøre opmærksom paa, at det stod den lovgivende Magt frit for at udvide det Begreb, som man har opstillet, Begrebet Alderstillaag og Pensioner. Ja, man kunde jo ogsaa, skjøndt jeg vilde ansee det for betænkeligt, tage specielle Hensyn; men skulde man tage alle Poster med, maa jeg dog ogsaa gjøre opmærksom paa, at der er andre Udgifter, som Communerne nu kunne faae Hjælp til fra Skolefondens, og det meget betydelig Hjælp, naar de ikke selv holde sig tilbage; der kan saaledes ydes Hjælp til fattige Sognes Underviisningsvæsen. Ja, hvad vil det sige at yde Hjælp til fattige Sognes Underviisningsvæsen? Saaledes som Lovgivningens Bestemmelser ere, det vil sige saaledes som Udgifterne til Skolevæsenet udskrives i Communerne, vilde sliG Hjælp dog kun blive et almindeligt Bidrag for Sognene, og der gives mange fattige Sogne i en stor Deel af Amtene; og har man først Afgang til Statsklassen, saa at man derfra kan hente en Deel af Hjælpen, som ydes til Sognene, saa veed jeg ikke, om ikke Fristelsen kan være altfor stor, jeg veed ikke, om det ikke